

OBER

SKOL AN

TREC'H

KENTANÑ

O B E R - SKOL AN TREC'H KENTAN

Geriadurig Brezhonek-Gallek

Gerioù Pennañ ar Yezhadur

(an) AMRESISAAT = l'indéfini
 AMZER = temps
 AMZER-AMDREMET = imparfait
 AMZER-AMDREMET-BOAZ = imparfait
 d'habitude
 AMZER-AMDREMET-LEC'HIAN = imparfait de
 lieu
 AMZER-BEURDREMET = plus-que-parfait
 AMZER-VREMAN = présent
 AMZER-VREMAN-BOAZ = présent d'habitude
 AMZER-VREMAN-LEC'HIAN = présent de
 situation
 AMZER-BOAZ = temps d'habitude
 AMZER-DA-ZONT = futur
 AMZER-DA-ZONT-TREMET = futur antérieur
 AMZER-DIGEVRENN = temps simple
 AMZER-GEVRENNEK = temps composé
 AMZER-DREMET = temps passé
 AMZER-DREMET-AMSTRIZH = passé indéfini
 AMZER-DREMET-KENT = passé antérieur
 AMZER-DREMET-STRIZH = passé défini
 AMZER-LEC'HIAN = temps de situation
 ANV = nom
 ANV-KADARN = nom
 ANV-BOUTIN = nom commun
 ANV-DIVERZEK = nom abstrait
 ANV-DIVOUTIN : nom propre
 ANV-GOUREL = nom masculin
 ANV-GWAN = adjectif
 ANV-GWAN-AMRESISAAT = adjectif indéfini
 ANV-GWAN-DOAREAN = adjectif qualificatif
 ANV-GWAN-GOULENNATA = adjectif interro-
 gatif

ANV-GWAN-PERC'HENNAÑ = adjectif pos-
 sessif
 ANV-GWAN-VERB = participe passé
 ANV-GWREGEL = nom féminin
 ANV-LIES = nom pluriel
 ANV-NIVER = nom de nombre
 ANV-UNAN = nom singulier
 ANV-VERB = infinitif
 ANV-VERB-TREMET = infinitif passé
 ARAOGENN = préposition
 BARRENNIG-STAGAN = trait d'union
 (ar) BIHANAAT = le diminutif
 BREZHONKAAT = bretoniser
 BREZHONKADURIOU : bretonismes
 BREZHONNEG UNVAN = breton unifié
 KEMMADUR : mutation
 KEMMADUR DRE GRENVAAT = mutation de
 renforcement
 KEMMADUR DRE C'HWEZHADENNIÑ = mutation
 par spiration
 KEMMADUR DRE VLOTAAT = mutation par
 adoucissement
 KENLAVARENN = proposition coordonnée
 KENSONENN = consonne
 KENSONENN -DARZH-DIVOUEZH = consonne
 instantanée sourde
 KENSONENN-DARZH-MOUEZHIEK = consonne
 instantanée sonore
 KENSONENN-FRI = consonne nasale
 KEVREADUR = syntaxe
 KLOTAN = s'accorder
 KLOCHEDOU = parenthèses

(an) DAMZISKOUE AN̄ = le démonstratif indéfini
 DAOU BIK : tréma
 DEREZ-KEVATAL = comparatif d'égalité
 DEREZ-ESTLAMI = exclamatif
 DEREZ-PLAEN = positif
 DEREZ UHEL = superlatif
 DEREZ-UHELOC'H : comparatif de supériorité
 DIBENN = terminaison
 DIGEMM : invariable
 DILOSTGER = suffixe
 DIVLIZHERENNOÛ = lettres redoublées
 DIREIZH = irrégulier
 DIREIZHDER : anomalie
 DISPLEGAN̄ = conjuguer
 (an) DISKOUEZAN̄ = (le) démonstratif
 DISPLEGADUR : conjugaison
 DISTAGADUR : prononciation
 DOARE-DISKLERIAN̄ = indicatif
 DOARE-DIVIZOUT : conditionnel
 DOARE-DIVIZOUT-BREMAN̄ = conditionnel présent
 DOARE-DIVIZOUT-TREMENET = conditionnel passé
 DOARE-GOURC'HEMENN = impératif
 DOARE-SUJAN̄ = subjonctif
 DOAREAN̄ = qualifier
 GER = mot
 GERIADUR = dictionnaire
 GER-MELL = article
 GER-MELL-AMTRIZH : article indéfini
 GER-MELL-STRIZH = article défini
 GER-RENER = sujet
 (Ar) GOULENNATA = l'interrogatif
 GOUK = personne

ISLAVARENN = proposition subordonnée
 YEZH : langue parlée
 YEZHADUR : grammaire
 YEZHONIEZH = linguistique
 LAVARENN = phrase, proposition
 LAVARENN-C'HOULENN : proposition interrogative
 LIESGER = mot composé
 LIESTER : pluriel
 LIZHERENN = lettre
 LIZHERENN-DIBENN = lettre finale
 LIZHERENNEG = alphabet
 (AN) NAC'HAÑ = (la) négation
 NIVER = le nombre
 NIVER-DAOU = duel
 (an) NIVERIN̄ = (la) numération
 NIVER-KEVRENNAN̄ = nombre fractionnaire
 PENNRANN = radical
 NIVER-PEGEMENTIN̄ = nombre cardinal
 NIVER-PETVEDIN̄ = nombre ordinal
 PENNLAVARENN = proposition principale
 (ar) PERC'HENNAÑ = (le) possessif
 POENTADUR : ponctuation
 POUEZ-MOUZEH : accent tonique
 RAKGER : préfixe
 RAGANV = pronom
 RAGANV-AMRESISAAT = pronom indéfini
 RAGANV-DISKOUEZ : pronom démonstratif
 RAGANV-GOULENNATA = pronom interrogatif
 RAGANV-GOUR = pronom personnel
 RAGANV-PERC'HENNAÑ = pronom possessif
 RAGANV-STAGAN̄ = pronom relatif

RANNIG-DISKOUEZAN̄ = particule démonstrative
 RANNIG-VERB = particule verbale
 RAKVERB = adverbe
 RAKVERB-AMZER = adverbe de temps
 RAKVERB-EMENTAD : adverbe de quantité
 RAKVERB-LEC'H : adverbe de lieu
 RENADENN = complément
 RENADENN-DIGEUN = complément indirect
 RENADENN-DEUN = complément direct
 REIZH = genre
 REIZH-GOUREL = genre masculin
 REIZH-GWREGEL = genre féminin
 REIZHSKRIVADUR = orthographe
 RENER = SUJET
 REOLENN = règle
 SKEUL AN DOAREAN̄ : degrés de comparaison
 SKILTR-MOUZEH = intonation
 SKOUER = exemple
 SELLOUT = se rapporter
 SILABENN = syllabe
 (ar) STAGAN̄ = (le) relatif
 STAGELL = conjonction
 STAGELL GEVRENNEK = locution conjonctive
 STROLLAD-KEMMADURIOU = groupe de mutations
 STROLLAD-LIZHERENNOU = groupe de lettres

(ar) STROLLER = (le) collectif
 STUMM = forme
 STUMM-KENEMOBER = forme réciproque
 STUMM DIOGEL = forme affirmative
 STUMM DIC'HOUREL = forme impersonnelle
 STUMM-EMOBER = forme réfléchie
 STUMM-GOUZANV = passif
 STUMM-GOUZANV-DIC'HOUREL = passif impersonnel
 STUMM-NAC'H = forme négative
 TILDENN = tilde
 TIRED = accent
 TIRED KOGNEK = accent tonique
 TRO-LAVAR = expression, tournure
 UNANDER = singulier
 UNANDERENN = singulatif
 VERB = verbe
 VERB DIREIZH = verbe irrégulier
 VERB REIZH = verbe régulier
 VERB SKOAZELL = verbe auxiliaire
 VIRGULENN = virgule
 VIRGULENN-GREC'H = apostrophe
 VOGALENN = voyelle

STUMMOU BREZHONEK AR GERIOÙ PENNAÑ
A GAVER E "GRAMMAJER BRETONNE" R. HEMON

Les Mutations - Ar C'HEMADURIOU

Consonnes instantanées sourdes =
kensonennod-tarzh divouezh

Consonnes instantanées sonores =
kensonennod - tarzh mouezhiet

Consonne nasale = kensonenn fri

Mutation par renforcement =
kemmadur dre galataat

Mutation par adoucissement :
kemmadur dre viciaat

Mutation par expiration =
kemmadur dre c'hwezhadennañ

Mutations mixtes = kemmadurioù
masket

Mutations incomplètes = kemmadurioù
diglok (pe englok)

Obstacles aux mutations = harzod
oush ar c'hemenn

L'ARTICLE - AR GER-MELL

L'article défini = ar ger-mell strizh

L'article indéfini = ar ger-mell
amstrizh

Le Nom - AN ANV-KADARN

Le genre = ar reizh

Le genre masculin = ar reizh c'hourel

Le genre féminin = ar reizh wregel

Le nombre = an nivar

Le singulier = an niver-unan, an
unander

Le pluriel = an niver-lies, al liester

Le collectif = an niver-stroll, ar stroll der

Le singulier = an niver-unanenn, an
unzanderenn

Double-pluriel = eillliester

Le diminutif = ar stumma bihanaat

Le complément du nom = renadenn an anv

Le duel = an niver-dzou

Le Pronom Personnel - AR RAGANV-GOUR

L'Adjectif Qualificatif - AN ANV-GWAN-
DOAREAN

Les degrés de comparaison : dereziou an
doarean, skeul an doarean

Comparatif d'égalité = derez-kenveriañ

Comparatif de supériorité = derez-uheloc'h

Superlatif = derez-uhel

Exclamatif = derez-estlamañ

Positif = derez-plaen

Le possessif = ar parc'hennañ

Le démonstratif = an diskouezañ

L'interrogatif = ar goulennata

L'exclamatif = an estlamañ

L'indéfini = an amresisaat

les nombres = an niverod, an niveriñ

Adjectif numéral cardinal = anv-gwan
pegsmentin

Nombre ordinal = niver petvedin

Nombre fractionnaire = niver rannañ

Le Verbe - AR VERB

La conjugaison = an Displegañ an
Displegatur

Mode indicatif = Doare-Diskleriañ

Présent = amzer-vremañ

Présent d'habitude = amzer-vremañ boas

Présent de situation = amzer-vremañ
lec'hian

Imparfait = amzer amdremenet

Passé simple = amzer dremenet strizh

Passé composé = amzer dremenet amstrizh

Passé antérieur = amzer dremenet kent

Plus-que-parfait = amzer beurdremenet

futur = amzer da zont

Futur antérieur = amzer da zont kent

Mode conditionnel = doare divizout

Mode impératif = doare gourc'hemenn

Infinitif = anv-verb

Participe passé = anv-gwan-verb

Participe présent = (gérondif) =
stumma-ober

Verbe régulier = verb reizh

Verbe irrégulier = verb direizh
(pe amreizh)

Les temps simples = an amzerioù eun

Les temps composés : an amzerioù
kevrennek

Verbe auxiliaire = verb-skoazell

La voix active = an tu-gra

La voix passive = an tu-gouzanv

Verbe transitif = verb kreñv

Verbe intransitif = verb gwan

Verbe impersonnel = verb dic'hour

Verbe réfléchi = verb emober

Le sujet = ar rener

Le complément direct = ar renadenn eun

Le complément indirect = ar renadenn dieun

Le complément circonstanciel = ar renadenn
doarean

Les particules verbales = ar rannouigoù-
verb

La négation = ar stumma-nac'h

L'Adverbe - AN ADVERB, AR BAKVERB

Adverbe = adverb lec'h

Adverbe de temps = adverb-amzer

Adverbe de manière = adverb-doare, h, a

La Préposition - AN ARADENN

La Conjonction - AR STAGELL

Conjonction de coordination = stagell
kenurzhian

Conjonction de subordination = stagell
isurzhian

La Proposition - AL LAVARENN

La phrase = ar frazenn

Le relatif = ar gerioù-stagañ al liammañ

Proposition principale = pennlavarenn

Proposition subordonnée = islavarenn

Proposition coordonnée = kenlavarenn

KENTEL I - SKOL AN TRÉC'H KENTAN

I - PENNAD DA LENN HA DA STUDIAN

AN ABARDAEZ

Un dudi oa bale d'ar c'houlz-se, deut e oa an distan gant an abardaez, ha diouzh kostez ar mor e c'hwezha ur mouch avel a oa gras e santout war an dremm. War ar c'hleuzioù, al lann a grene un disterañ, ar geot a heje o begod goustadik; en tu all, liv arc'hantet pe alaouret ar soul gwinizh ha kerc'h, pe liv rouz an douar nevez troet. Bremañ e tiskennemp war-du Toulzac'h. Du-hont, e-touez ur bouchad gwez, siminalioù Koatilizeg a zivogede e-kreiz tachadoù gwenn ha glas-du a verke an tiez hag ar bernioù kolo; a gleiz Trebompe a save en tu-all d'ur waremm vras a lann hag a vrug, reier gwenn strewet enni, heñvel ouzh meot gourvezet. Dre ma'z aemp, ar C'hoad-pin a winte begoù e vez uhel hag a ziskenne gant an dorgenn evel pa'n devije bet c'hoant da flastrañ dindano Mintrig, pûchet en traon war ar richer, un troad e pep tu. Tostoc'h deomp, ar pradoù rannet gant neud-orjal hag an dour a verk harzoù teir farrez Sant-Tegoneg, Pleiber-Krist ha Sant-Seo. Ar saouteier a beure a-zevri, kuzhet ma oa an heol gant an dorgenn, ha tec'het ar c'helien. Ar baotred-saout a c'hoarie, bodet holl en ur prad? Ne osant ket holl koulskoude : klevout a raed unan o youc'hal er c'hoadoù war lerc'h e vuoc'h a oa pignet eno, hag un all o ouelañ.

J.KERRIEN (Ar Roc'h Toull)

(Ret eo respont e brezhoneg d'ar goulennoù)

II - GOULENNOU WAR AL LENNADENN :

1 - Gerioù da zisplegan : distan, mouch avel, kleuzioù, soul, strewet, gourvezet, pucher, peurin a-zevri.

2 - Roit gerioù all e-lec'h : kolo, gwaremm, torgenn, flastrañ, rannet, gowelañ dudi, richer, d'ar c'houlz-se.

3 - Peseurt kemm a zo etre : bale ha kerzhout ? enderv hag abardaez ? ur mouch avel ha mouchañ ar goulou ? etre c'hwezhan ha c'hwezñ ? etre flastrañ ha bruzunñ ? etre hejan ha krenañ ?

4 - Penaos lavarout en ur ger : kostez ar mor, ur mouch avel ?

5 - Peseurt kemm a zo etre saout ha saouteier ? Hag anavezout a rit c'hoazh gerioù lies o deus evelse ul liester all ?

6 - Peseurt kemm a zo etre aze, ahont hag eno ? Roit ur skouer bennak.

7 - Liester buoc'h, troad. Unander meot.

8 - Savit verboù diwar ar gerioù-mañ : distan, abardaez, kostez, rouz, douar, bern, heol.

9 - Roit ar c'hontrol eus ar gerioù-mañ : un dudi, an distan, goustadik, diskenn, en traon, kuzhat, tec'het, gowelañ.

10 - Hervez an doare m'eo graet an displegadenn lavarit da beseurt mare eus ar bloaz e tremen an arvest (gouest e tleit bezañ da lavarout peseurt miz eo). Displegit perak e kredit-se.

III - PENNAD DA SEVEL -

Kontit un droiad vale hoc'h eus graet war ar maez

IV - DA DREIN E BREZHONEG -

(studi ar ger-mell, niv. 21-34 ar yezhadur)

1 - Le cahier de l'élève. 2 - La leçon de breton. 3 - Les maisons de la ville sont grandes et vieilles. 4 - Le fils du voisin a cassé la porte de l'étable et deux carreaux de la fenêtre de la maison. 5 - La ville de Brest est mal construite. 6 - La superficie de la Bretagne est plus petite que celle de l'Irlande. 7 - Il fait frais le matin et le soir, mais la journée est chaude. 8 - Il est temps de rentrer chez vous. 9 - C'est encore plus loin que je ne pensais. 10 - On m'a donné un morceau de pain fait avec du blé de la dernière récolte. 11 - Habites-tu la ville ou la campagne ? 12 - Le dimanche, j'ai l'habitude d'aller à la messe, je ne pourrais pourtant pas y aller dimanche.

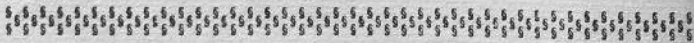
III - PENNAD DA SEVEL -

Pehini eo al loen a blij dec'h ar muiñ ?

IV - LAKAAT E BREZHONEG

(Yezhadur : an Anv-Kadarn, niv. 35-54)

1. La peine et le plaisir se trouvent dans la vie de chacun - 2. La poire est un fruit meilleur que la châtaigne - 3. Une bande d'ois sauvages est passée - 4. Les petits ruisseaux font les grandes rivières - 5. Il y avait là des Bretons, des Anglais et des Français - 6. Il a les cheveux blonds et les yeux bleus - 7. Il n'est tombé que quelques gouttes de pluie, ce mois-ci - 8. Il a un troupeau de moutons : trois brebis, deux béliers et des agneaux - 9. Il a couru à travers les champs à la poursuite des lièvres - 10. On lui a donné un bon morceau de pain de froment - 11. On fabrique le cuir avec la peau des animaux - 12. Les vallées bretonnes sont profondes et marécageuses - 13. Les écoliers ont trouvé plusieurs nids de merles, de grives et de geais - 14. Mon père a acheté des beaux fruits - 15. L'or et l'argent sont des métaux précieux. - 16. Les coqs chantent avant le jour - 17. Quel âge a ce petit garçon, - 18. Il a treize ans et demi - 19. Les chevaux et les vaches sont des animaux domestiques : ils sont nombreux en Bretagne - 20. Nous n'avons trouvé dans cette suberge que des oeufs et un peu de beurre.

KENTEL 3 - SKOL AN TREC'H KENTAN

I - PENNAD DA LENN HA DA STUDIAÑ

AR POUILL-KANNAÑ

Unan eus kant stêrig ar vro, ur wazh-dour kentoc'h, deut war he fouez dre ar feenneler strizh. Treuzin ra henebras Ploneour, tre kichen kêr, dre zindan ur pont, evit erruout e broeneg Kerdenn. Pa vez mor-gann, e teu al lanv, a-dreuz al lenn, da ober degemer dezhi betek laez ar vroeneg. A-hend-all e ra he zammig tizh er ganol toullet ganti el lec'hid kaledet, e-mesk ar pikoù broen, an drez hag al linad, hag

o tarlipat ar mein plat uzet, evel ma lavarer, gant pennoù daoulin ar c'houezierzed.

Setu Poull-Kanaped e Pont'n Abad, war hent Ploneour.

Ar mintin-mañ, eo laouen-bras heol an nevez-amzer. Ken na oa drant zoken poullodid dour rouz ar vroeneg. Er c'halonod n'oa ket heñvel. Rak, ar mintin-mañ n'eo tra vat ar c'helciar. Mar deo gwenn, ken na luc'hont, ar menez-lann hag ar waremm gant an traoù-kouez o sec'hañ, mut eo, ha didrouz ar vengleuz en tu all d'an hent-bras, mut ha didud. Da betra dont da dennañ ha da bikañ mein ha da dapout droug dargreiz, pa ne saver mui na ti, na kraou, na loch neblec'h.

Youenn DREZEN (Itron Varia Garmez)

II - GOULENNOÙ WAR AL LENNADENN :

- 1 - Gerioù da zisplegan war he fouez, broeneg, lanv, lec'hid, darlipat, mengleuz.
- 2 - Roit gerioù all e-lec'h : mor-gann, betek laez ar vroeneg, ar c'houezierzed.
- 3 - Peseurt kemm a zo : etre ur stêr, ur wazh-dour, hag ur ganol ? etre ul lenn hag ur poull-dour ? etre un ti, ur c'hraou hag ul loc'h ? etre luc'hañ, lugernin, goulsoùin, ha skledjennañ - etre treuzin ha treizhañ ?
- 4 - Petra 'verk ar rakger 'dar' a 'darlipat' ha 'dargreiz.' Roit gerioù all enno ar rakger-se.
- 5 - Roit 4 ger (evel lanv) o verkan ur stad d'ar mor.
- 6 - Lekañ 'ker' e-lec'h 'hui' e frazenn diwezhañ al lennadenn.
- 7 - Petra 'verk ar ger 'broeneg' ? Roit 8 ger all savet an hevelep doare gant an dibenn 'eg.'

8 - Pehini eo unander "foanneier"? Roit 5 ger all a ra o liester en hevelep doare.

9 - Kouezierezed, Penaos eo savet ar ger-se ? Roit 5 ger all stummet henvel.

10 - Pet talvoudegezh anavezit d'ar ger gwazh ?

11 - Roit ar c'hontrol eus : war he fouez, strizh, dre zindan, kaledet, sec'hañ.

III - PENNAD DA SEVEL -

Penaos e vez graet kouez ?

IV - DA DREIN E BREZHONEG -

Studiañ AR RAGARV-GOUR (niv. 55-70) hag ar PERC'HENNAÑ (niv. 86-93).

1. Mon frère et moi nous habitons ici - 2. Ils nous connaissent et nous les connaissons - 3. Celui-là est le mien - 4. Où est ma plume ? Je ne puis la trouver - 5. Voulez-vous me prêter ce livre ? - 6. Voici mon livre et voilà les vôtres - 7. A qui avez-vous raconté cette histoire ? - 8. J'ai montré cette image à mon ami - 9. Je me suis acheté un chapeau et une paire de souliers - 10. Il vous a envoyé deux livres de sa collection - 11. Ce soir il ira au théâtre avec son petit-fils - 12. Cette jeune fille est-elle votre amie ou celle de votre sœur ? 13. Un mien parent m'a aidé pour l'éducation de mes enfants - 14. Je l'ai souvent fait - 15. Est-ce vous ou elle qui avez parlé ? - 16. Mon chapeau est gris, le tien est bleu et le sien (à elle) est rouge - 17. Cette eau n'est pas bonne, je ne vous conseille pas d'en boire - 18. Une abeille aperçut un jour une mouche près de sa ruche - 19. Elle lui dit, furieuse : "que fais-tu ici, laid animal ?" 20. Mon père et moi, nous sommes venus les voir hier.

KENTEL 4 - SKOL AN TROG'H KENTAN

I - PENNAD DA LENN HA DA STUDIAÑ

WAR HENT AR FOAR

Keit ha ma c'helled mont gant al lagad e oa leun an hent a gezeg hag a wazed. Kerzhouta raent daou-ha-daou, pe tri-ha-tri, ar wazed brog er gordenn-westenn, ur wialenn wevn en o dour; al loened iart, skrivellat mat ha lugernus o blev war o c'broc'hen reut, sonn o fenn evel pa vije bet lorc'h enno da vezañ, ken kaer gant ar pailenn gloen liesliv war o c'hein hag ur seizann gran en dro d'o lost tronset. A-wechoù, ur marc'h a groge gant e zent e tailher an hini a oa a-raozañ, e berc'henn a zistage outañ un taolig gwialenn war e fronelloù, ma c'hourrizie al loen gant ar boan ha ma save a-wechoù war e dreid a-dreñv en ur lakaat strafuñ er rumoù war-lerc'h. Neuz gwazed ha kezeg a groze gwashoc'h; gourdrouzoù ha gwioherezh en em gemmaske betek ma teufe adarre sioulloc'h an traoù. Hini pe hini a oa a-c'haolad war e jav, beg e votou-ler e stleugoù a ispilhone ouzh lerenoù stag ouzh ar pailenn-marc'h. Tud ha kezeg a belfae, re all a zeue war o lerc'h, ha war-lerc'h ar re-mañ, re all atav, evel pa vije du-hont a kostezioù Landi un islonk bennak o teurel gwazed ha loened diehan, dibaoez. Ne skuizhe ket an daoulagad o sellout ouzh an hent a bep tu, gell, gwenn gant tachadoù glas, hervez liv ar c'hezeg e dremene, togoù kolo ar wazed oc'h ober ur pik gwenn war al livioù tenval. Chom e rejomp pell-pell er parkad balan, hon daoulagad o parañ war an hent.

Jakez KERRIEN (ar Roc'h Toull)

II - GOULENNOÙ WAR AR PENNAD :

1 - Gerioù da zisplegañ : kordenn-westenn, ur wialenn, gwevn, skrivellat, tronset, tailher, fronelloù, a-c'haolad, stleugoù, islonk.

2 - Peseurt kemm a zo : etre marc'h ha jav ? etre den, gwaz, paotr hag c'hac'h ? etre gourriziañ, krozal, gourdrouz ha gwi-'hal ? Hag anaout a rit trouzioù all graet gant mouzh an den pe al loened ?

3 - Penaos lavarout en un doare all : daou-ha-daou, tri-ha-tri ?

4 - Roit liester : lagad, kordenn, dorn, kroc'hen, marc'h, taolig, loen, jav.

5 - Lavarit en ur ger hepken : ur parkad balan.

6 - Roit ur ger all e-lec'h "kolo."

7 - Roit ar c'hontrol eus : leun, gwevn, lart, lorc'h eanañ, a oa anezhañ, tenval, gwazed.

8 - Penaos eo savet ar gëriod : gwialenn, seizenn ? Savit gerioù heñvel diwar : lagad, kroc'hen, gloan, glas, kolo, blev, pluñv.

9 -

9 - Penaos eo savet ar ger "ironell" ? Savit gerioù heñvel diwar : roc'h, tro, stagañ, megañ, kab, skubañ, rod, ruz, kamm. Displegañ talvoudegezh ar gerioù-se

10 - Penaos e c'helfed c'hoazh skrivañ ar rann frazenn : betek ma teufe adarre sioulloc'h an traoù.?

11 - Savit verboù diwar ar gerioù-man : leun, lart, kaer, Perc'henn, poan, sioul, a-c'haolied, kostez, tenval.

12 - Eus peseurt verb e teu : a raent, skrivellet, a groge, ma save, a groze, a dremene ?

13 - Pe anv a vez graet eus un den : a ya war varc'h ? a ra boteier ? a gempenn boteier-ler ?

III - PENNAD DA SEVEL -

Un dro er foar.

IV - LAKAAT E BREZHONEC -

STUDIAÑ er yezhadur : an diskouzañ (94-101), ar gouennasañ (102-104), an estammañ (105).

1. Quelle belle maison ? - 2. A qui appartient cette maison et pour qui l'a-t-on restaurée ? - 3. Regardez donc ces arbres, comme ils sont hauts - 4. Le fils de l'homme dont je parle est très instruit - 5. Ce garçon-ci est appelé Yves et cette fille là-bas Brigitte - 6. Comment s'appelle-t-il ? - 7. Qu'est-ce que vous avez fait ? - 8. Lequel l'a-t-il fait ? - 9. Nous avons parlé de ceci et de cela 10. Que d'eau ! - 11. Dis-moi qui tu hantes et je te dirai qui tu es - 12. Les soldats que nous avons vus sur la route étaient très fatigués - 13. De qui la duchesse Anne était-elle la fille ? - 14. Votre frère est-il plus âgé que le mien ? 15. Connaissez-vous ce dont vous parlez ? - 16. Le clocher que vous voyez là-bas est celui du Folgoët - 17. Celui-là est un misérable, qui trahit son ami - 18. Je n'ai pas entendu en parler - 19. Qu'il fait bon revenir à la maison - 20. Ce livre-ci est à moi, celui-là est le tien.

KENTEL 5 - SKOL AN TREC'H KENTIAÑ

I - PENNAD DA LENN HA DA STUDIAÑ

UR PAOUR KASZH DEN

Tougn a oa ur paour kaezhdisoul, ur fur a-ziwar ar maez, hag en e furnez e kemere an traoù e-giz ma teuent, heol pa domme ha glav pa c'hlebia, A-hend-all poan a-walc'h dezhañ kaout e dri bochadig kerc'h bemdez hag un tamm dilhad ben-nak ur wech an amzer.

Rak Tougn, mar poanis pa laboure, Tougn en devoa a bep seurt sioù, lakaomp fall, evit un den dileve : Tougn a chases, Tougn a baskete, Tougn a zaremprede ar marc'hadoù peurliesañ hepken evit gwerzhañ netra ha prenañ ur c'horfadig "odivi". Ar gwashañ ma oa, Tougn a oa ur c'hoarier, ur c'hoarier daonet, gouest

da c'hoari, n'eo ket e holl lenneien, met c'hoazh gwreg ha bugale ... Hag evelse, e c'hellit krediñ n'eo ket pinvidikaat eo a ra Tougn dre ma kerzh; e-lec'h daou varc'h mat gwechall, n'eus ken nemet ur c'hagn dreut en e varchosi, hag e cost a vez debret araok bezañ medet ! Dle a zo bet kemeret zoken war e dammig tiegezh an Aotrou Sparfel hor goar mat ! Nag a baterioù, nag a litanioù ... n'eo ket re ar sent ! ... a glev digant e c'hlaodina pa zegouezh dezhañ dont d'ar gêr un tammig badaouet gant ar gwinn-ardant !

Tougn en devefe keuz, rak eur galon vat a zen a sko en e greiz, met petra dalv "keuz war-lerc'h" !

Ha n'eus netra evit distreiñ ar c'hoarier diouzh ar c'hartod : bemnoz e tou ne c'hoario ken, ha, siwazh, goude e gousked, bep mintin, pa gav e du, ec'h adkrog da c'hoari !

Petra 'fell d'eoc'h ? Al louarn a varvo en e groc'hen, nemet ez-vev e vefa diskroc'hanet.

Ha c'hoazh, piv 'oar, ha ne rafe ket kroc'hen nevez !

EOSTIG KERINEG (An Hader Avel)

II - GOULENNOÙ WAR AL LENNADENN :

1 - Gerioù da zisplegñ : siod, dileve, ur c'hagn, marchosi, medin, badaouet, tiegerzh

2 - Roit gerioù all e-lec'h : ur wech, an amzer, pa zegouezh.

3 - Peseurt ken a zo etre : degouezhout ha c'hoarvezout ? etre badaouet, abafet ha mantret ? etre mont er-maez, mont war-vaez ha mont war ar maez ? etre bemdez ha war ar pemdez ?

4 - Penaos e vez lavaret diskroc'henañ evit ar gwez ? an avalou-douar ? ar frouezh ?

5 - Roit liester ar gerioù-mañ : diaoul, glav, den, c'hoarier, gwreg, louarn.

6 - Roit unander : bugale, kartoù, sent.

7 - Da be vare e vez medet ? e vez chaseet ?

8 - Roit 3 ger e -hez'evel furnez ?

9 - Roit 3 ger all enno an hevelep gwrienn ha badaouet

10 - Eus peseurt verb e teu : e kemera, a chasee, a heskete, e c'hellit, kemeret, a glev, badaouet, a sko, e tou, a varvo ?

11 - Sevel anvioù-kadarn diwar ar gerioù-mañ : paour, tommañ, glebiañ, fall, mat.

III - PENNAD DA SEVEL -

Poltred un den hoc'h eus anavezet.

IV - DA DREIN E BREZHONEG -

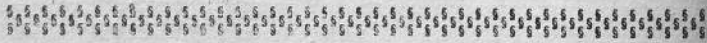
Studian er yezhadur : An Niverin (127-137)

1. Quel âge avez-vous ? J'ai vingt-cinq ans - 2. Notre oncle habite à vingt kilomètres d'ici - 3. Il y avait à mes deux oncles et mes trois tantes - 4. Ma tante la plus jeune n'est pas mariée, mais les deux autres ont chacune quatre enfants - 5. Savez-vous quelle heure il peut être ? - 6. Je crois qu'il doit être plus de deux heures et demie - 7. Le boucher a acheté 72 bœufs, 37 vaches, 22 génisses et 59 veaux - 8. Quel jour du mois sommes-nous aujourd'hui ? - 9. Mon père est né en 1891, il aura donc 54 ans en 1945 - 10. Il suit un cours de breton tous les deux jours - 11. Combien avez-vous payé la livre ? Six francs 25 - 12. Le mois est la douzième partie de l'année et la semaine en est la cinquante-deuxième partie - 13. Combien y-a-t-il de saisons dans l'année ? - 14. Le dernier mois de l'année est décembre, l'avant-dernier, novembre, on les appelle les mois noirs - 15. Un mois comprend 30 ou 31 jours sauf le mois de février qui n'en a que 28 - 16. 29 les années

images à te donner - 3. Nous ne verrons rien - 4. Jean n'a pas fait cela; c'est quelqu'un d'autre qui l'a fait - 5. Est-ce que quelqu'un m'a demandé ? - Non personne - 6. Chacun pour soi et Dieu pour tous - 7. L'un a soif et l'autre a faim, mais aucun d'eux n'a de l'argent - 8. Celui qui est affamé, trouve bonne n'importe quelle nourriture - 9. Ces enfants ont été jouer l'un avec l'autre : les garçons ont couru tous ensemble, et les petites filles ont sauté à la corde l'une après l'autre. - 10. On ne peut pas plaire à tout le monde à la fois - 11. Il n'y a rien d'aussi sain qu'une pomme - 12. Pour faire un gâteau, ma mère prend une assez grande quantité de farine, elle casse quelques oeufs, elle verse un peu de lait sur la farine ainsi que quelques cuillerées d'eau. Elle mélange le tout et y ajoute encore un peu de sel et de poivre - 13. Beaucoup ont essayé, mais peu ont réussi - 14. C'est le même que vous avez déjà vu - 15. Il ne m'a rien donné d'autre - 16. Il a beaucoup d'amis et peu d'argent. 17. La plupart des hommes redoutent la vérité - 18. Il a parcouru le monde entier et il fait encore un voyage tous les ans - 19. Il abattit un ours dont la peau lui servit à se faire un manteau - 20. C'étaient des plantes, dont la plupart m'étaient inconnues - 21. Celui qui te flatte est rarement ton ami.

KENNEL 7 - SKOL AN TREC'H KENTAN

I - PENNAD DA LENN HA DA STUDIAN

AR PLAC'H YAOUANK HAG AR VORVERC'H

"Re galet e vez ar vuhez amañ dindan vestroniezh, va eontr" a sonjas ar plac'h ysouenk-hont. Hag hep gortoz muioc'h e pellaas e-kuzh, diouzh ar gêr.

Wec ribl ar mor e tegouezhas erfin, hag o welout ur vag war ere e pignas enni : "En enezenn-hont e' kavin ar goudor, emezi, hag e vo ar mor bras etrezon-me ha va eontr".

Tostaat a rae bremañ ouzh an enezenn roz pa welas, a souezh ! bizied hir ha kenedus mor o kregin en aros ar vag, ha penn melegan ur vorverc'h a 'n am ziskouez gant he blev perlezennet : "Enkrezet oc'h, plac'hig, o pellaat diouzh an douar", eme ar vorverc'h gant douster, "N'ho pezet ket son. Sioul eo ar mor evit ho tegemer, hag em enezenn e kavot evidoc'h ar repu". Gant ar spont he devoe paouezet ar plac'hig a roenvat. Dilavar e chome gant bras e oa he souezh a droas buan da levnez. Pa c'hellas diabin lavaras : "Bras eo ar frealz degaset d'in gant ho komzoù, Merc'h yaouank ar mor, pa vennit kemer truez ouzhin, ha va degemer en hoc'h enezenn" - "Yaouank oc'h, war hanval" a respontas hi, "pet bloaz, mar plij ?" - "Nemet pevarzek, Yaouank flamm on" - "Ha me triwec'h", eme ar Vorverc'h "plijusat, e vo deomp bevañ a-gevrat en enezenn, ker an eil d'eben !".

X... (MORVERC'H AN ENEZ ROZ)

(Eus Gwalarn)

II - GOULENNOU WAR AR PENNAD :

1 - Gerioù da zisplegan : mestroniezh, war ere, aros ar vag, melegan, enkrezet, repu, roenvat, frealz.

2 - Roit gerioù all e-lec'h : goudor, Sioul, paouezet, pa vennit kemer truez ouzhin, war a hanval.

3 - Lavarit en ur ger, ribl ar mor. Peseurt kemm a zo etre enkrezet, abafet ha spontet ?

4 - Perak e lavar an oberour : re galet e vez ha neket : re galet eo, er frazenn gentañ.

5 - Llester : plac'h yaouank, bag, blev, merc'h.

6 - Pehini eo ar ger gwregel o klotañ ouzh eontr ? Hag anaout a rit gerioù bugale evito o-daou ?

7 - Savit verboù diwar : kalet, buhez, mestroniezh, ere, kuzh, goudor, souezh, douar, sioul, spont, frealz.

8 - Savit anvioù-gwan o klotañ ouzh : douster, aon, spont, levez.

9 - Kenedus-mor, yaouank-hamm. Penaos eo savet ar gerioù-se ? Roit un nebeut skouerioù all eus a c'herioù savet evelse.

10 - Perlezennet. Penaos eo savet ar ger-se ? Roit skouerioù verbod all enno an dibenn -enn-se.

11 - Displegan an aragennod-mañ en holl c'hourioù (sk. : dindanon, dindanout, dindan, en, etre, ouzh, gant, war-du, evit, da.

III - PENNAD DA SEVEL :

Un droiad war ar mor.

IV - DA LAKAAT E BREZHONEG :

(Studiañ an ANV-GWAN-DOAREÑ (71-85) hag ar c'hemmadurioù en anvioù-gwan (10-11)

1. Pouvez-vous me procurer du pain blanc et du beurre frais - 2. On dit que les Cornouaillais sont les plus gais des Bretons - 3. Quelle belle nuit claire étoilée ! - 4. Mon frère et moi nous avons fait hier une belle longue promenade - 5. Les hommes préfèrent les blondes - 6. Il faisait un temps superbe, avec un petit vent frais - 7. Il fait un peu trop chaud aujourd'hui - 8. Oui, il fait même très chaud - 9. Lequel de ces livres vous plaît-il davantage ? - 10. La montagne d'Arrée est plus élevée que le Menez Hom - 11. Cette grande femme est mariée avec Monsieur Le Floc'h - 12. Ce chemin est aussi long que l'autre, mais il est bien meilleur - 13. Votre soeur est plus âgée que moi et elle est bien plus grande que je ne le suis - 14. Au mois de janvier les jours sont moins longs qu'à Pâques, mais c'est à la fin de juin qu'ils sont le plus long - 15. Il va de plus en plus mal - 16. Il est bien fatigué après un aussi grand effort - 17. Je n'ai pas autant d'amis, d'argent et de biens que vous - 18. L'île d'Ouessant est plus grande et plus élevée que l'île de Sein - 19. La Foire Haute, à Morlaix, est la plus grande foire aux chevaux de Bretagne (20. Il n'est pire sourd que celui qui ne veut pas entendre.

KENTEL 8 - SKOL AN TREC'H KENTAN

I - PENNAD DA LENN HA DA STUDIAÑ :

YAN SOHIER

Mestr-skol e oa Sohier. Meuleudi dreist a zo dleat d'an hini a ra mat e vicher. Hag an holl a lavar e oa Sohier unan eus ar re se. Gouzout a ran e kare komz diwar-benn ar skol ha studiañ skiant ar c'helennerzh, ha lakaat e studioù da dalvezout. Dreist holl e kare or vugale. Fizians en doa enno, ha fizians en e gefridi evel kelenner.

Dont a reas da gelenn d'ar vro vrezhonag dre garantez ouzh ar yash, Kement a c'helle ober en e skol evit Breizh a reas - ha Doue ' oar pegen strizh ha Kriz e vez ar reoliennoù savet a-enep ar brezhonag - ken strizh ha ken kriz ma velomp bremañ strolladoù ha kevredigezhioù chomet dizebiant betek-hen, o c'houlenn ma vezint distrihet ha digrizet. Soñjal e rank ur mestr-kol deskiñ kanaouennoù brezhonek d'ar vugale, dre laer ! Ha ma teu an dra-se da vezañ brudet, bezañ tamallet marteze evit e boan !

Kement se a rae Sohier koulskoude, ha muioc'h, hag a zo gwelloc'h n'o grae ket e-kuzh. Kalon e oa ennañ da displegan e vennozhioù dirak an holl, en e komzoù hag en e oberoù. Ur gentel a roe evelae d'ar Vrezhoned dihunet, tud aonik tre peurliesañ komprenet en devoa ez eo gwanded an dan a ra nerzh e enebour. Ha bezañ dizaon a zo alies bezañ trec'h.

(ROPARZ HEMON)

II - GOULENNOU WAR AR PENNAD :

- 1 - Gerioù da displegan : micher, kefridi, brudet, tamallet, kentel, menozioù
- 2 - Peseurt kemma a zo etre ar c'helennerzh hag ar galennerzh ? Roit ivez al liesterioù anezho.
- 3 - Peseurt kemma a zo etre enk ha strizh ? etre kalet ha kriz ? Pe

"N'on ket evit chom amañ" emezañ. Mont a reas larkoc'h er c'hoad. Pelloc'h e klevas ur gegin o ragachat. Dav ! gwelet e oa bet adarre ! Trein/reas a-gleiz, hag edo o heuliañ ur wenodenn pallenat gant geot munut ha bokedou-laezh, pa welas dirazañ, troet gantañ e gein, ur c'honikl oc'h ober chibout en un doare ken brav !

Alanig, gant aon da vezañ gwelet a gemeras ur wenodenn all war an tu dehou.

JAKEZ RIOU

(Troiu kamm Alanig al Louarn)

II - GOULENNOU WAR AR PENNAD :

1 - Gerioù da zisplegañ : kludet, herr, glac'har, kizidik, stivell, besk, ober, chibout, pallenet.

2 - Roit gerioù all e-lec'h : degouezhet, besk.

3 - Peseurt kemm a zo : etre pelloc'h, ha larkoc'h ? etre ober droug hag ober gaou, etre c'hwitellat ha ragachat ? etre hent, gwenodenn ha riboul ?

4 - Penaos lavarout en ur ger : gwez dery a dennas e alan, mont pelloc'h, ober un diskuizh ?

5 - Roit ar c'hontrol eus : herr, degouezhet, azezan, a ziskennas, munut.

6 - Liester : loen, labous, dour, gaou, moualc'h, louarn, kegin. Hag anaout a rit un dalvoudegezh all d'ar ger kegin ?

7 - Anv-gwan-verb teurel. Hag anaout a rit verboù all a c'hoarvez enno an hevelep darvoud ?

8 - Unander divesker.

9 - Penaos eo savet ar ger tec'hadenn ? Sevel gerioù henvel diwar ar verboù-mañ : degouezhet, bale, skuizhañ, troc'hañ, pourmen, kerzhout, gwelout, tommañ.

10 - Anviou-Kadarn o klotañ ouzh : teurel, gwelout, kuzhet, troc'het.

11 - Pell, pelloc'h, ar pellañ, Savit en hevelep doare dereziou kenveriatañ

ar gerioù-mañ : tost, ruz, gleb, uhel, fall, mat, reizh du.

12 - Lakaatrann gantañ al lennadenn en amzer-vremañ.

III - PENNAD DA SEVEL :

Al laboused pe evned a anavezit.

IV - DA LAKAAT E BREZHONEG :

Studiañ AR VERBOU-SKOAZELL hag ar VERBOU DIREIZH (k44-156)

1. Le boulanger a cuit son pain ce matin - 2. Où iras-tu dimanche prochain ?
3. Le vent souffle très fort, il a tellement soufflé la nuit dernière que des arbres ont été abattus - 4. Votre chapeau me plait beaucoup, où l'avez-vous acheté ?
5. Laissez-moi tranquille, j'ai sommeil et je voudrais aller me coucher - 6. Cet enfant a l'air malade, qu'z-t-il donc ? - 7. Jean-Pierre Calloc'h est mort le mardi de Pâques, 10 avril 1917. - 8. Je ne veux pas que tu prêtes mes livres à n'importe qui - 9. Sa fille est malade tous les ans et son frère, qui est médecin la soigne - 10. Le bourg est-il loin d'ici ? Non, il est assez près - 11. Y-a-t-il loin de Landerneau à Morlaix ? - 12. Lorient est-il plus loin de Vannes que de Quimper ? - 13. De tout temps on a donné des soldats de plomb aux enfants - 15. Qu'y-a-t-il là-bas ? Je vois deux moutons auprès du rocher blanc - 16. Je dois m'en aller demain et revenir la semaine prochaine seulement - 17. Ce vin s'améliore à mesure qu'il vieillit - 18. Il aurait aimé qu'on lui dise de venir nous voir - 19. Autrefois les ouvriers étaient moins bien payés qu'aujourd'hui, et leur nourriture était également moins bonne - 20. Beaucoup de personnes fréquentent ce pardon tous les ans -

KENTEL 10 - SKOL AN TREC'H KENTAN

I - PENNAD DA LENN HA DA STUDIAÑ :

AN AVALOÙ

Oow ! Oow !

Ha ne ouied mui pelec'h edont. Leuniet e oa ar gwez gant buhezioù dic'hortoz, ha pep tra a verve ha pep tra a vave dre eno. Strewet an delioù war an douar, torret ar skourredigoù, e veze bev ar wezenn gant n'ouzon dare pe glañved sebezhus. Pa veze strilhet, heñvel e oa ma c'hoarzhfe.

Edod o tiskar an avaloù.

Pep kêr, pep liorz, a oa aloubet : bevañ a raent, an dud, ar c'helien, ar gwerped, ar bernioù avaloù melen ha ruz dindan ar gwez, c'houezh an darev warno holl. Hag an dud ivez a oa evel avaloù, ruz hag azv. Ha ken treuzonet e oa o dent ma ne oant evit debrin tra ken nemet frouezh.

Hag evelato e c'hoarzhent an eil ouzh egile e begoù ar gwez, a c'halvent, e youc'hant, ganto o fanerol hag o boutigi, pe e hejent ar wezenn hag unan bennak a zindan a stoue e gein dindan ar barrad, ha da c'houde e selle ouzh an hini a oa en nec'h ha larkoc'h ouzh an oabl strink, oabl miz here, hag e c'hoarzhfe, zoken ma teue da ginviennoù kouezhañ en e zaoulagad ha ma ranke goude-se, sec'hañ an dour diouto gant e vouchour, tra m'edo o c'hoazhin.

D. K. KONGQR (Gant Blaz an Avaloù ruz)

II - GOULENNOU WAR AR PENNAD :

1 - Gerioù da zisplegañ : strewet, aloubet, treuzonet, boutigi, barrad, strink, kinviennoù.

2 - Roit gerioù all e-lec'h : strilhet, en nec'h, tra ma.

3 - Peseurt kemañ e zo etre : souezhus, sebezus, saouzanus ha sabaturus ? etre dicker ha pilat ? etre darev hag azv ? etre gavel, youc'hal, huchal hag hopal ? etre stouin ha plegañ ? etre oabl ha neñv ? etre renkañ, rankout ha dieout ?

etre kouezhañ, diskenn, ha gouzisañ ? etre teurel, strinkañ ha stlepel ?

4 Gant petra eo e vez sañtet ar c'hoarzhfe ? Patra eo e vez graet gant an teod ?

5 - Roit an anv-verb o klotañ ouzh : ne ouied, a verve, a vave, strewet, torret, c'hoarzhfe, aloubet, a raent, e chalvent, e youc'hant, e hejent, e selle

6 - Unander : delioù, boutigi, tud, dent.

7 - Pennad lavarout c'hoazh : a vare da vare ?

8 - Savit verboù diwar : bev, klenved, darev, bernioù, ma len, ruz, azv.

9 - Pennad lavarout en ur ger : dastum avaloù, dastum kistin, reiñ boued (d' ul loen), troc'hañ bezhin, reiñ dour da, debrin boued, chasaal evnad, pesketa chevre, skein taolioù bash gant, ober barroù (glav), kerzhout a leviadoù, skein komzoù binimus gant an teod, lakaat louzoù (war ur gouli) ?

10 - Pennad train kinviennoù en ur ober implij eus ar ger bennak ?

III - PENNAD DA SEVEL :

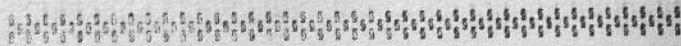
Ar frouezh a anavezit. Pennad e vazont gounezet, dastumat, ha da betra e ralvezot.

IV - LAKAAT E BREZHONEG :

(Studiañ ar VERR (158-176))

1. La vieille grand'mère filait tranquillement tandis que ses petits-enfants jouaient auprès d'elle - 2. Voulez-vous prendre une tasse de café avec nous ? - 3. Il commençait à pleuvoir quand nous sommes arrivés là-bas - 4. Ce chien n'a-t-il pas aboyé lorsque vous êtes passé ? - 5. La pauvre femme a été mordue par un chien enragé - 6. Ne fais pas aux autres ce que tu ne voudrais pas qu'ils te fassent - 7. Lève-toi de là et viens vite avec nous - 8. Il gèle aujourd'hui et hier il a plu toute la journée - 9. Il s'est construit une maison

sur le haut de la colline - 10. Il n'a pas voulu me dire ce qu'il allait faire - 11. Je m'étends sur la paille pour dormir - 12. Il étend de la paille pour se coucher - 13. On dînera demain au bourg - 14. Il s'est adonné à la boisson - 15. Vous étiez-vous plu là-bas ? - 16. Je croyais qu'il aurait aimé aller se promener - 17. Ceux-là en ont avalé de la bière l'été dernier, et ils le feraient encore s'ils en avaient pour le faire - 18. Si j'avais eu de l'argent, j'aurais acheté cette maison - 19. Tu devrais lui dire quand il doit s'en aller - 20. Nous avons oublié de vous dire de venir regarder nos lapins.

KENTEL 11 - SKOL AN TREC'H KENTAN

I - PENNAD DA LUNN HA DA STUDIAN

UR BARR-ARNE

Kouezhet e oa truma boull an heol a-dreñv moger houarn ar c'hoabr. Ma teñvalaas ar vro en un taol. Mellou glavennoù dibaot en em flastras war groc'hen ar paotr yac'han e-giz drajoù. Neuse e savas sarac'h er c'hoad pin bras, eus an Ti-Cwenn betek Penn-Laouig. Un hurus. Ha d'an daoulamm e teredas warnañ ar glav. Teurel a rae gant ar sailh, evel ma lavarer.

Etre c'hwazin ha kaout ur gridienn, e chome Paol Tirili a-sav, krenn, gant ar luc'hedenn. Kerzent all e targe un talm-kurun.

"Lann emon broc !" a sute ar paotr en ur grouman e ziskoz.

Ken stank e koueze ar glav, ken trellus e oa ar luc'hed, ma ne wele Paol nag ar paotr, nag a-dreñv. Dianket. Ha nec'hedik. Ar gurun a rae ur vouzarenn diehan, ur vrac'h.

Troc'han a reas eus dre ar c'hlazideg, war-du ar "Morhouc'h", Mont a reas betek e vorzhadob er gwaier hag ei lag. Gleb par-teil e oa pa dizhas ar vag. Halet

e voe e-barzh gant e gamlad. Azezan a reas war vordig ar gostezenn e zivesker a ispilh er-maez.

Teurel a rae kement an dour, ma c'hellas en em zizober, evit an darn vrasañ, eus ar gwiskad lec'hid a rae dezhan "heuzou du". En em darlaskan a rae, laouen da vezan en em dennet.

Y. DREZEN (Itron Varia Garmez)

II - GOULENNOU WAR AR PENNAD :

1 - Gerioù da zisplegan ar c'hoabr, dibaot, drajou, sarac'h, sailh, ur gridienn, tarzhan, trellus, ur vrac'h, glazideg, teil, en em darlaskan.

2 - Roit gerioù all e-lec'h: trumm, d'an daoulamm, dianket, nec'hedik, gleb-par-teil, halet, barr.

3 - Peseurt kemm a zo : etre redek ha deredek, etre c'hwazin, c'hwazin ha c'hwesa ? etre krenn ha kaout ur gridienn ? etre pri, lag, ha lec'hid ? etre flastrañ, gwaskañ ha frikañ ?

4 - Pet talvoudegezh a anavezit d'ar ger "mal" ? Er skouer rōet aman (mellou glavennoù), lakait ur ger all en e lec'h.

5 - Peseurt kemm a zo etre chom a-sav ha chom en e sav ?

6 - Displegit ar ger "gwiskad." Roit gerioù all kar dezhan.

7 - Roit ar c'hontrol eus : a-dreñv, ma teñvalaas, teurel, chom a-sav, stank, gleb, krouman.

8 - Anv-stroll "kostezenn."

9 - Penses eo savet ar gerioù "glavennoù" ha "brac'hed" ?

10 - Hag anaout a rit gerioù all savet evel daoulamm ?

- 11 - Roit an holl dalvoudegezhioù a anvazit d'ar ger "gwaz" ?
 12 - Azezet, Roit a gerioù all o verkañ an doare ma c'hell bezañ ennañ an den
 13 - Peseurt darvoudoù all a anvazit c'hoazh ouzhpenn ar glav ?

III - PENNAD DA SEVEL :

Ur barr amzer fall.

IV - DA LAKAAT E BREZHONEG :

1. Votre exercice est très bien fait, vous apprenez très rapidement le breton -
 2. Cette jeune fille ne lit pas encore bien, mais elle prononce mieux qu'auparavant -
 3. D'où venez-vous ? Je viens de là-bas - 4. Votre père est-il à la maison ? Non, je
 crois qu'il est parti en ville, chez ma soeur, il ne reviendra que demain soir - 5.
 Il faut que vous partiez d'ici sur-le-champ pour rentrer à la maison et que vous
 passiez par chez moi en y allant - 6. C'est bien difficile, j'essayerai cependant -
 7. On descend plus facilement une côte qu'on ne la monte - 8. Ce pays est très loin
 d'ici, je veux cependant m'y rendre - 9. Travaillez d'abord, vous pourrez vous amuser
 ensuite - 10. Aviez-vous vu déjà cette personne autrefois ? Oui, je la connais de-
 puis fort longtemps - 11. Il travaille beaucoup durant la semaine et se repose à
 peine le dimanche - 12. Il est venu l'année dernière et il m'a dit également qu'il
 tâcherait de venir l'année prochaine - 13. Le cours de breton a lieu toutes les se-
 maines, le jeudi soir, à huit heures - 14. C'est le soir que le temps est le plus
 agréable en été - 15. D'ici là il aura eu le temps de changer - 16. Désormais nous
 pourrons le voir seulement une fois par mois - 17. Je vais de temps en temps à
 Morlaix, plus rarement à Guingamp et je n'ai encore jamais été à Pontivy - 18. Il
 n'a jamais réussi à faire quelque chose et ne réussira jamais - 19. Il est déjà
 tard, c'est pourquoi je m'en vais tout de suite - 20. Il a tellement peur qu'il
 ne fait que trembler.

KENTEL 12 - SKOL AN TREC'H KENTAN

I - PENNAD DA LENN HA DA STUDIAN

YEUN AR GWILHOU E TI AR SORSER

Neuze, an den en devoa kavet en ur zont en ti, hag a oa mostr kêr hep arvar
 abet, hen pedas da azezañ ouzh an daol hag a yeas da gerc'hat ur voutailhad sistr.
 Fa voe leuniet ar gwer e kredas va eontr Yeun disphañ d'an den-se peseurt di-
 garez en devoa da zont d'e welout. Met hemañ a droc'has prim ar gaoz o lavarout :

"Gouzout mat a ran evit petra ez oc'h deuet betek ar gêr mañ. Mont a ra ho
 tienn gant al laer, ha c'hoant hoc'h eus e vîfen ouzh an dra-se da c'hoarvezout
 hiviziken. A dra sur, gouest on da ober un dra bennak a-du ganeoc'h, mat a-raok
 e vefe mat deoc'h ober anaoudegezh gant an hini a vez o skrapañ ho tanvez amañ".

Kas a reas va eontr gantañ d'ar penn all d'an ti hag e reas dezhañ azezañ
 ouzh un daol en ur sal. Ur melezour a lakaas dirazan war an daol, ha kerkent ez
 eas kuit, goude bezañ serrat an nor war e lerc'h.

Chom a reas Yeun ar Gwilhou da sallout ouzh ar melezour a-pad ur pennadig
 amzer. Va doue, ne oa ket disheñvel ar sklaseñ diouzh ar melezourioù all, rak
 gwelout mat a rae va eontr e skeud e-barzh. Skuizhañ buan a reas koulskoude, aba-
 lamour d'an dra-se moarvat, hag en ur c'hrozmat a tre e zent :

"O ! azezañ, peseurt c'hoari eo an dra-mañ 'ta ? Daoust ha c'hoant en deus
 ar sorsere-se da ober gaoz ouzhiñ-me ? Ar melezourioù a zo graet evit ar merc'had
 hag ar baotred fero, ha n'eo ket evit tud iouet o blev eveldon !".

Kerkent ha m'en devoe distaget ar c'homzou-se, e welas ur vorenn o c'holañ
 ar sklaseñ... Teuziñ ha mont kuit a reas ar vorenn-se a-nebeudod, hag en he lec'h,
 e paras war ar melezour, dirak daoulagad sebezet va eontr, skeudenn Per-Jan ar
 Bevalen, oshac'h gorre-kêr Kêr-ar-Grudon, lesanvet ar Mabig Jezus.

YEUN AR GO (Al laer dienn)

II - GOULENNOU WAR AR PENNAD :

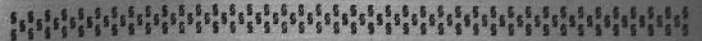
- 1 - Gérioù da zisplegañ : digarez, dienn, grozmat, fard, louet, ur vorenn, oshac'h, skeud.
- 2 - Roit geriod all e-lec'h : hiviziken, gouest, skrapañ, kerkent, a-nebeudod, skeudenn.
- 3 - Roit ar c'hontrol eus : neuze, en ur zont en ti, da azezañ ouzh an daol, hiviziken, a-du ganeoc'h, dirazañ, goleiñ, teuziñ, war e lerc'h.
- 4 - Roit tri doare-lavar disheñvel da verkañ ez eo serret an nor e stumm pe stumm.
- 5 - Arvar. Penaos eo stummet ar ger-se ? Hag anaout a rit gerioù all enno an hevellep rakger ? Petra e verk ?
- 6 - Lakait anat ar c'hemm a zo etre : kas, klask, kerc'hat ha degas.
- 7 - Liester : ti, mestr, den, hemañ, laer, danvez, sorser, oshac'h.
- 8 - Eus pe verb e teu : pedas, a yeas, en devoa, a droc'has, deuet, a virfen, a vofa, a reas, serret, graet, e welas ?
- 9 - Penaos lavarout en ur ger : lakaat amann war :
- 10 - Lakaat pennad kentañ al lennadenn (beteck ... ho tanvez amann) en doare divizout.

III - PENNAD DA SEVEL :

Penaos e vez graet an amann ha petra a vez graet gantañ ?

IV - DA LAKAAT E BREZHONEG :

1. J'ai pris ton couteau au lieu du mien, et je l'ai toujours avec moi -
2. J'étais à ce moment loin de la ville, sous un arbre, à flanc de la montagne -
3. Ce château est situé de ce côté-ci de la rivière, auprès d'un grand rocher -
4. Qui attendait à la porte ? - 5. Derrière la maison de mon oncle il y avait une vaste cour - 6. Au-dessus de nous, le ciel brillait entre les nuages - 7. J'ai trouvé mon cahier parmi les tiens - 8. Le coq chante longtemps avant le jour -
9. Il s'ennuyait si loin du pays - 10. Il est grimpé au sommet de l'arbre pour prendre des oeufs de pie - 11. Viendrez-vous à pied, à cheval ou en voiture ? -
12. L'Aulne coule à travers le bassin de Châteaulin - 13. Je ne pourrai revenir qu'après toi - 14. Il a été très occupé depuis le matin jusqu'au soir - 15. La guerre a été déclarée entre ces deux pays et leurs armées vont bientôt se combattre - 16. Il sauta par dessus le mur et passa ensuite à travers la haie - 17. C'est pour moi que vous avez apporté ce beau poisson ? - 18. Demandez-lui s'il a peur de nous - 19. Regarde-là donc, cette maison qui est située de l'autre côté des bois, loin de tout - 20. Il l'a fait sans que je le sache.

KENTEL 13 - SKOL AN TREC'H KENTAÑ

I - PENNAD DA LENN HA DA STUDIAÑ :

AR GRAKVORIANED

Ar Grakvorianed a zo bet, aba ez eus koun, dismegañset gant an diavaezourien o deus bet da ober ganto, Maleziz, Indoneziz, Sinaiz, Indeziz, Arabiz. Gwall-vrudet ez int bet ganto, tremenet da gouezidi eus an izelañ dere, lakaet da zebrerien-tud, laeron, antanerien ha muntrerien. Lazhañ, laerez hag antanañ o deus graet meur a wech evit gwir, nemet e oa da dalvezout an holl grizderioù a oa bet graet dezho. Indoneziz ha Maleziz dreist-holl a zo bet kriz ha displeal en o c'henver. O lazhadegañ hag o dibennañ a-gantadoù o deus graet, o enkañ dre-holl evel pa vije bet anezho gouezviled, o argas hag o diberc'hennañ diouzh ar pep brasañ hag ar pep gwellañ eus ar broioù a oa bet dezho. Pa stagas Europiz da studiañ a-nes ar Grakvorianed, e voe anavezet buan e oa anezho e gwirionez tud sioul ha peoc'hus dre natur, ganto menozioù uhel a-walc'h. Ober brav a raent d'ar merc'hed. Un azaouez karantezus hag un hegarated vras a vez etrezhac'h ha gwreg. Ez-vihan e tesk ar vugale gant o c'herant bezan mat e-kenver ar goshidi, ar glañvidi, ar beorien, ha herberc'hus d'an dremenidi. Fur e vez ar plac'hed yaouank. Dre zereadegezh o buhezegezh emañ ar Grakvorianed hag ar c'hrakvorianezed ur skouer ouzhpenn o testenian ne vez ket an elevez hag ar whez vat diouzh tedver ha ledander ar wiskasant, hogen diouzh temz ar ouenn ha doare ar geleennadurezh.

MEVEN MORDIERN (Istor ar Bed, VI)

II - GOULENNOU WAR AR PENNAD :

- 1 - Gerioù da zisplegan : krakvorianed, dismegañset, dere, gouezviled, elevez, temz herberc'hus.
- 2 - Roit gerioù all e-lec'h : sba ez eus koun, azaouez, a-nes.
- 3 - Petra 'verk ar rakger'krak'? Roit gerioù all m'her c'haver enno.
- 4 - Roit gerioù all kar da (enno an hevelep gw'fizienn ha) : koun, gouezidi, sioul, ledander.
- 5 - Roit ar c'hontrol eus : dismegañset, diavaezourien, gouezidi, sioul, fur, elevez, gouez.

6 - Savit anvioù-gwan diwar : dere, argas, gwirionez, skouer.

7 - Peseurt kemm a zo etre diavaezourien ha diavaezidi ? tremenerien ha tremenidi ? Klanvourien ha klanvidi ? Displegan diwar ar skouerioù-se talvoudegezh an dibenn -idi.

Pere eo stummoù-unan ar gerioù en -idi a gaver el lennadenn.

8 - Petra 'verk an dibenn -iz e Maleziz da skouer ? Pehini eo unander an anvioù-se ? Daoust ha lakaet e vez ar ger-mell strizh dirak an anvioù en -iz ? Ha lakaet e vez dirak an anvioù-tud en -ed ?

9 - Penaos eo stummet ar gerioù : argas, lazhadegañ, antanañ, hegarated, dereadegezh, buhezegezh, ledander, geleennadurezh ?

Displegan talvoudegezh ar rakgerioù pe an dibennoù-ger implijet. Savit ganto un nebeud skouerioù all evit merkañ o zalvoudegezh.

III - PENNAD DA SEVEL :

Beajet hoc'h eus eur wech bennak sur a-walc'h pe glevet unan bennak o kontañ ur veaj en deus graet. Danevellit ur veaj.

KENTEL 14 - SKOL AN TREG'H KENTAN

I - PENNAD DA LENN HA DA STUDIAN

UR C'HROGAD-EMGANN

Ha Per, leun a imor, a skoe pezh ma c'halle a-gleiz, a-zahou, d'an nec'h, d'an traon. Egile, gant ur jestrige ouesk, a lakae ar penn-bazh da risklañ d'an douar. An tan en e zaoulagad, ar Bouteun a glaske reiñ un raol gidas, bep tro

avat e kave etre e vazh ha korf e enebour penn-bazh kelenn al labourer. Hemañ ne rae n
met en em zifenn... Ar c'hrogad a badas evelse ur pennad mat. Per, skuizh o skeiñ taolio
goullo, a vount gant ar vazh, evel gant ur c'hleze. Al labourer ne flach tamm war e drei
stamp gant e zivesker, e zorn kleiz kuzhet a-dreñv e gein, e arm start en dorn dehou, e
seblant c'hoari da greskiñ imor fall e genemganner. Paour kaezh Per l' c' hwazin a ra, d
lanet eo, e zaoulagad a zo dispourballet. Egile a oa o c'hortoz ar c'houlz se. Pa sant e
teu da vezañ laoskoc'h an taolioù e kamer e vazh dre greiz, e plant tro enni ken e frañ
ken e sut en aer, skiltrus; ul lamm a-raok, ha daou benn ar vazh a gouezh, war benn ha
diskoaz Per evel ur striflad glav. Ar paour kaezh a glask ivez embrer e arm, stlapet e
dezhañ dreist ar c'hleuz evel ur goloenn, hag an arne da skeiñ adarre didruerz, betek ma
youc'h Per, hanter-lazhet.

Trawalc'h I Koll on".

"Ac'hanta paotr yaouank, gwelet ec'h eus n'out nemet un deskard c'hoazh... Ba l' ar
profou'bihan a zalc'h bev ar vignonfezh. Kenavo, paotred, ha bennozh Doue !".

JAKEZ KERRIEN (Ar Roc'h Toull)

II - GOULENNOU WAR AR PENNAD :

1 - Gerioù da zisplegan : ouesk, riskiñ, gidas, kleze, flac'h, stamp,
dispourballet, striflad glav, embrer.

2 - Eus pe verb e teu : skoe, a glaske, e kave, a badas, ne flach, pa sant,
e kemer, e frañv, e sut, a zalc'h, ma youc'h ?

3 - Roit gerioù da envel trouzioù, evel frañv, sut ...

4 - Roit 5 ger en -fez, ével mignonfez. Talvoudegezh an dibenn-se.

5 - Peseurt kemm a zo etre kleuzañ ha kleuziñ ? etre kouezhañ ha kouezian ?
etre ruzañ ha ruziñ ?

6 - Liester : jestrig, bazh, kleze, dezhañ.

7 - Sevel anvioù-kadarn diwar : riskiñ, tan, korf, kreiz.

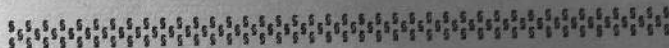
8 - Rei verbot o Klotañ ouzh : imor, korf, enebour, skuizh, start, laoskoc'h
kreiz, bennozh.

9 - Roit ur ger all e-lec'h koloenn.

10 - Roit ar c'hontrol eus : koll on, ouesk, an em zifenn, kuzhet, start,
kreskiñ, bennozh.

III - PENNAD DA SEVEL :

Ur c'hrogad gourer, c'hoari pe emgann.

KENTEL 15 - SKOL AN TREC'H KENTAN

I - PENNAD DA LENN HA DA STUDIAÑ :

UN DROIAD ER C'HOAD

D'ar sul goude lein, ha war ar pender pa veze divalv an amzer ha pa na dan
ket ar bagoù er-maez. Bilzig a yae gant o vreur Yannig, a-wechoù ivez gant o
c'hoarezed, da glask bezvoud ha gwial, balan-bugel ha raden.

Balan-bugel ha raden a veze ozhomm, bep sizhun, evit gwalc'hin ar bagoù ha
golo ar pesked.

Bep sul 'ta, gant o vreur hag o c'hoarezed, ez ae a-dreuz koadier ha pradier
Kerdrearnel, Mengi, Tremedarn, Kergoualc'h hag ar Jaou da glask bezvoud ha gwial.
Pa o davaze troc'het ha dastumet o girzhier trawalc'h evit o samm, ez mant

da graon-kelvez a pe da gistina pe da vouara, da c'hregona, da avaloua, hervez ar miz. Hag e tistroent d'argêr, ganto leizh o godelloù, leizh o c'hrubuilh a frouezh ganto kutuilhet, ha war o diousoaz, pep a guchennad bezvoud ha pep a hordennig gwial, ozil, kelvez, haleg pe wern.

Evit ober petra e c'houlennit diganin, ez ae evelse Bilzig da glask bezvoud ha gwial ? evit ober petra ?

Ar bezvoud a veze bervet, dibluskennet keit ha ma veze tomm. Sañg a raio gantañ e-pad ar goañv-noz panerob, ha gant ar gwial kevell evit bac'han legistri, givri-mor, boutegoù evit mont d'o gwerzhan, Bilzig a roe dorn d'e vestr evit sternañ ar c'hevell hag ar boutegoù, ha gantañ e teske steuñ gant ar bezvoud, gweañ ar gwial en-dro da stern ar c'hevell.

F. AL LAY (Bilzig)

II - GOULENNOU WAR AR PENNAD :

1 - Gerioù da zisplegañ : lein, bezvoud, balan-bugel, girzhier, gregona, krubuilh, kevell, steuñ, kuchennad.

2 - Pet talvoudegezh a anavezit d'ar ger lein ? d'ar ger kavell ? d'ar ger leizh ?

3 - Peseurt kemm a zo etre sternañ ha sternañ ? etre leizh ha leun ? etre panerob, boutegoù ha kevell, etre gwalc'hiñ ha gwalc'han ?

4 - Roit gerioù all e-lec'h : war ar pemdez, pa veze divalv an amzer, kutuilhet, bac'han.

5 - Roit ar c'hontrol eus : war ar pemdez, pa veze divalv, an amzer, gwerzhan, goañv.

6 - Roit gerioù all a ra o liester evel c'hoar.

7 - Roit anvioù ar predoù a anavezit, gant ar verboù da heul.

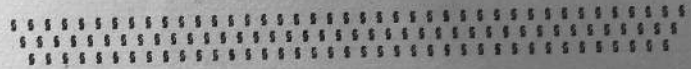
8 - Penaos lavarout en ur ger : kutuilh frouezh ? troc'han raden ? dastum keuneud ?

9 - Unander : girzhier, kevell, legistri, givri-mor.

10 - Peseurt gwez a anavezit ? E peseurt gwez e vez kavet ar c'histin ? ar finij ? ar maz ? ar mouar ? an irin ? ar gregon ? Pelec'h e vez kavet haleg ha gwern ?

III - PENNAD DA SEVEL :

Un droiad en ur c'hoad.

Liesskrivet e ti

Herve ar MEE, 32, straed Tad Bourdon, ROAZHON.